



Tien jaar Lentevreugd

Foto: Gerrit van Ommering

De nieuwe natuur van Lentevreugd bestaat dit jaar op de kop af tien jaar. Op 5 juli 2006 kreeg Staatsbosbeheer het gebied, een voormalig bollenterrein, in eigendom en beheer. Tijd voor een terugblik, en voor een antwoord op de vraag: hoe gaat het nu met het gebied?

Tekst: Els van Venetië

Lentevreugd, honderd hectare groot, ligt in Wassenaar aan de westkant van de provinciale weg N441, tussen Rijksdorp en de Pan van Persijn. Het is al jaren een geliefd 'adoptieterrein' voor deelnemers aan de IVN Natuurgidsen Opleiding in Leiden: aspirant-natuurgidsen volgen het gebied gedurende een heel jaar.

Tien jaar geleden was Lentevreugd mijn adoptieterrein en sindsdien leid ik er, samen met andere gidsen, graag mensen rond.

Voormalige bollengrond

Een drie kilometer lang uitgemaaid pad voert ons door het gebied. Honden mogen niet mee, om de fauna, inclusief de Schotse Hooglanders en de Konikpaarden niet te verstoren. Kort na het toegangshek vallen de twee kastanjabomen in het verder

boomloze terrein op: zij verraden de heersende windrichting ter plekke. Het vervallen huis dat er bij oplevering van Lentevreugd nog stond, is in 2008 afgebroken.

In het voorjaar kun je naast het pad nog een enkele narcis of een ander bolgewas zien, dat herinnert aan het verleden van het gebied: het was ooit een bollenterrein.

Na het afgraven van de oude duinen is het gebied gedurende de twintigste eeuw voor de bollenteelt gebruikt. De naam Lentevreugd vond hier waarschijnlijk zijn oorsprong, ook al kwam ik op een oude kaart ook "De volle Vlaag" tegen als benaming.

Herinrichting

In 1996 zijn in het kader van Het Pact van Teylingen afspraken gemaakt over het landschap, het toerisme, de agrari-

sche bedrijvigheid en de woningbouw in de Duin- en Bollenstreek. Dit was de aanleiding om Lentevreugd tot natuurgebied te ontwikkelen en zo een ecosysteem te laten ontstaan van duinbeken en duingraslanden.

Marc Jansen, toenmalig directeur van Stichting Duinbehoud wees in datzelfde jaar al op het belang van dit Pact voor Lentevreugd: de geleidelijke overgang van duin naar achterland, die bijna overal elders al verdwenen was, bleef behouden en het zoete kwelwater uit de duinen zou zeer bruikbaar zijn voor natuurontwikkeling.

Na 25 april 2002, de officiële startdatum van het project, werden de bollenkwekers uitgekocht en kon de inrichting van het gebied beginnen. Door grondverplaatsingen ontstond een gebied met beken, plassen en hoogteverschillen.

Natte soorten

Inmiddels is duidelijk dat Lentevreugd zich heeft ontwikkeld tot een gebied met grote betekenis voor flora en fauna. Zo is er rietmoeras ontstaan waar veel 'natte' soorten zich goed thuis voelen. Elk jaar zien en horen we hier de rietgors, de kleine karekiet en de blauwborst. Ook bokjes weten het rietmoeras te waarderen, evenals de waterrietzanger. In totaal zijn in Lentevreugd tweehonderdachtentwintig soorten vogels waargenomen waarvan vijfenzeventig soorten broedvogel zijn. Opmerkelijk waren de territoria van de kwartelkoning en de grauwe klauwier in 2008.

Vochtig duingrasland met veel rietorchis en grote ratelaar

Foto: Gerrit van Ommering



Minder succesvol is het verhaal over de veldleeuwerik die hier in het begin nog broedde. Om de veldleeuwerik te laten terugkeren houdt sinds 2012 een groep vrijwilligers, in overleg met Staatsbosbeheer, zich elke week bezig met het beheer van een met duinriet begroeide heuvel.

Dat het gebied van grote betekenis voor libellen is blijkt uit het feit dat er wel zesendertig soorten zijn vastgesteld en dat is meer dan de helft van de Nederlandse libellenfauna. Bijzonder is de vondst van de gevleete glanslibel. Tot op heden is dit de enige vindplaats van deze soort in Zuid-Holland.

Kwelwater en beekjes

In de duinbeekjes komen enkele soorten stroomminnende waterinsecten voor, die in West-Nederland een beperkte verspreiding hebben. En dit jaar heeft Staatsbosbeheer tijdens een muizeninventarisatie in één van de duinbeken zelfs de eerste waterspitsmuis voor het gebied gevonden, een soort die sinds 1994 niet meer in het aangrenzende Berkheide is vastgesteld.

In de grote plas aan de duinkant is tot nu toe jaarlijks de rugstreeppad gehoord. De boomkikker heeft zich de laatste jaren hierbij gevoegd. Kortom: er zijn veel successen te melden. Dichtbij de duinrand is een bij toeval ontdekte kwelplek te vinden: een voortdurende beweging van water en zand op één plek. Tijdens excursies kunnen de gidsen de plek aanwijzen.



Blauwborst

Foto: René van Rossum

De aanwezigheid van zuiver kwelwater lijkt, naast de verschraling door het jaarlijks maaien en afvoeren, een stimulant voor de vestiging van gewenste plantensoorten zoals parnassia, rietorchis, moeraswespenorchis en stijve ogentroost. Langs die duinrand heeft een Staatsbosbeheervrijwilliger in 2013 samen met de Vlinderstichting een vlinderroute uitgezet. Hij telt er elke week en geeft 's zomers vlinder rondleidingen voor het publiek. Al in het eerste jaar was de score vijftwintig soorten dagvlinders, wat veel is in vergelijking met andere routes in het land.

Het pad kruist de noordelijke duinbeek, die je via een knuppelbrug of via stapstenen kunt oversteken. Het loont de moeite om er even in het water te turen: misschien valt er een van de pioniersoorten, zoals beekpunge te bewonderen. Eenmaal terug op het parkeerterreintje lopen we in augustus de kans, als toetje, de wespspin aan te treffen in de guldenroede.

Het gebied heeft het hart van ons, natuurgidsen, gestolen en we tonen het graag aan iedereen die dit mee wil beleven. Lentevreugd: een uiterst charmant stukje natuur, goed toegankelijk en na tien jaar al een echt natuurgebied.

Wilt u Lentevreugd bezoeken? Wandelaars zonder hond zijn welkom op het gemarkeerde pad. Ingang: bij de parkeerplaats ten zuiden van Katwijkseweg 19A in Wassenaar. •

[Els van Venetië is IVN Natuurgids, Staatsbosbeheervrijwilliger en vrijwilliger donateurscontacten Stichting Duinbehoud](#)